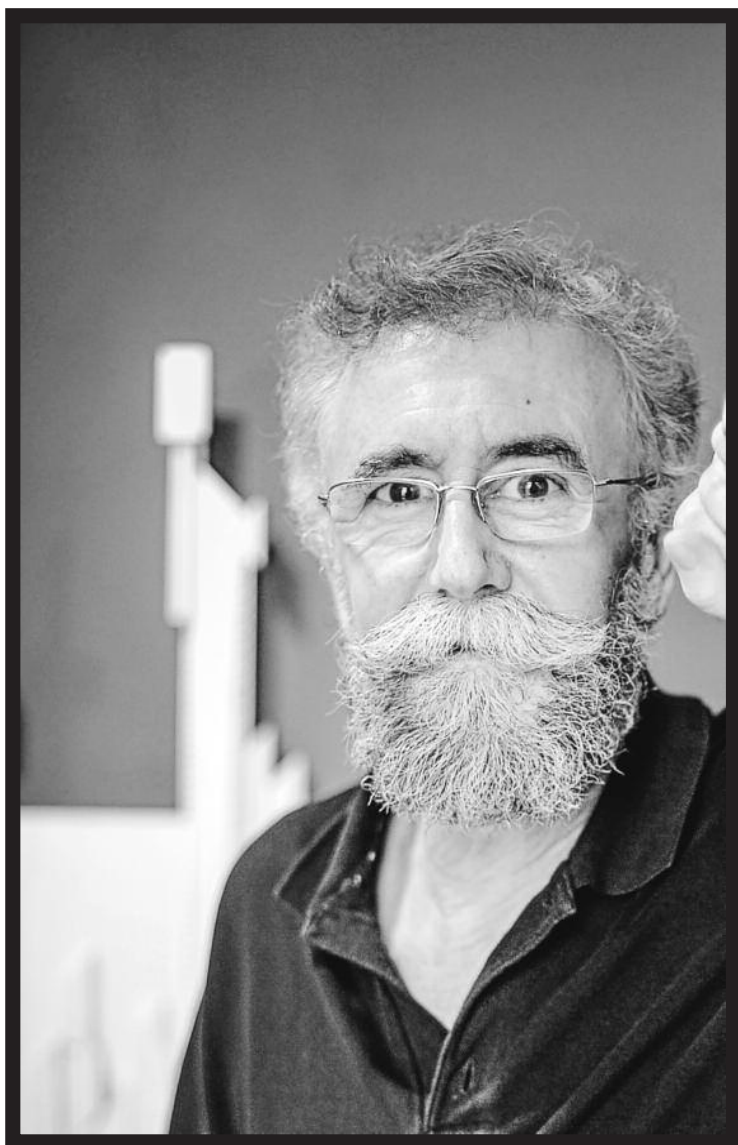

Iñaki Gonzalez-Oribe, bere estudioko sarreran. Jaizki FONTANEDA | ARGAZKI PRESS

infraganti IÑAKI GONZALEZ-ORIBE

Hirurogei urteen bueltan, errenazentista-ikasle honek, arte diziplina askotan «ahalegindu» ondoren, koadro itxurako eskulturak egiten ditu, eta poesia bisuala. Iñaki Gonzalez-Oribe gasteiztarraren helburua bere obrarekin pozik egotea da. Ez dago horren pozik, ordea, teknologia berriek artean izan duten eraginarekin, ezta kudeaketa publikoarekin ere.

Hiru dimen-
tsioko koa-
droak egiten
ditu. Edo koa-
dro itxurako
eskulturak,
ukitu edo, seguruenera, etorri
oteizarra dutenak. Ez dira ez pin-
tura ez eskultura, edo pintura
eta eskultura dira, hirurogei ur-

teen bueltan pilatu duen presta-
kuntzak eta eskarmentuak artis-
ta eraman duten adierazpidea.
Diziplina guztietan «ahalegin-
du» denez, Iñaki Gonzalez-Oribe
diziplina anitzeko artista dela
esan beharko genuke, baina be-
rak GAUR8rekiko solasean dioe-
narekin bat, egokiago dirudi
errenazentista-ikaslea esatea.

Gaztetan hasi zen pintatzen, lehenengo kubismoak eraginda, ondoren arte kontzeptualera eta beste zenbait arte korrontetara jo zuen, beti ere bere ikusmol-dea ezarriz eta modetatik ihesi.

Arte plastikoak, diseinu grafi-
koa, marrazketa teknikoa, publi-
zitatea eta beste hainbat jakin-
tzagai ikasi zituen. Publizitate
agentzia bat izan zuen hamabost
urtez, eta ez du utzi mundu hori,
orain freelance moduan jarrai-
tzen baitu. Bestetik, Informazio
eta Komunikazio Teknologien
Ikastegian seinalaztapen minte-
giak eman ditu, eta Mutrikuko
bide seinalaztapena egin du. Bai-
na artea da bere grina, baita bere
kezka ere. Eta bere lana. Izan ere,
bere obrak ez ezik, arte ekital-
diak antolatzeak eta erakusketen
komisariotzak ere estu lotzen
dute artearekin.

Ez zuten asmatu gaztetako
ikastetxeko fraideek artea ez zue-
la ogibide izango esan ziotenean.
Haietako zenbaiten karikaturak
egin zituen, eta besteren batek
horiek ikusita esan zion berari
ere egin behar ziola. Ez zuten
fraideek asmatu, eta bide luzea
egin zuen. Hamaika erakusketa-
tan parte hartu du, bakarka zein
askoren artean; hamaika sari ja-
so; Alaves futbol taldearen Baba-
zorro maskota diseinatu zuen,
eta Iñakiren lanik ezaguneneta-
koa da, beretzat bitxikeria baino
ez den arren. Euskal Herrian Eus-
karaz, AEK, Korrika, Martxoak 3
Elkartea eta beste hainbat herri
mugimenduk ere badute artista
gasteiztarraren obraren berri,
haien ekimenetarako kolabora-
zio ugari egin izan baititu.

Ez da harrigarria, hortaz, Iña-
kik artistaren konpromiso sozial
eta politikoa aldarrikatzea. Zeha-
tzago, altruismoa. «Gutxiago
izan dugun garai batean altruis-
tagoak izan gara. Gaur ez da ia
halakorik existitzen». Guztiaren
truke dirua eskatzen dela dio.
Berak norberaren errealizazioan
sinesten du, horrela ulertzen du
bere jarduna, inondik inora ez
lehia gisa. «Oteiza bat behar da.
Badakizu zergatik? Protesta egi-
teko moduagatik», dio ia arnasa-
rik hartu gabe, eta jarraian Chi-
llida eta haren logoak dakartza
hizpide. «Non dago horrelako

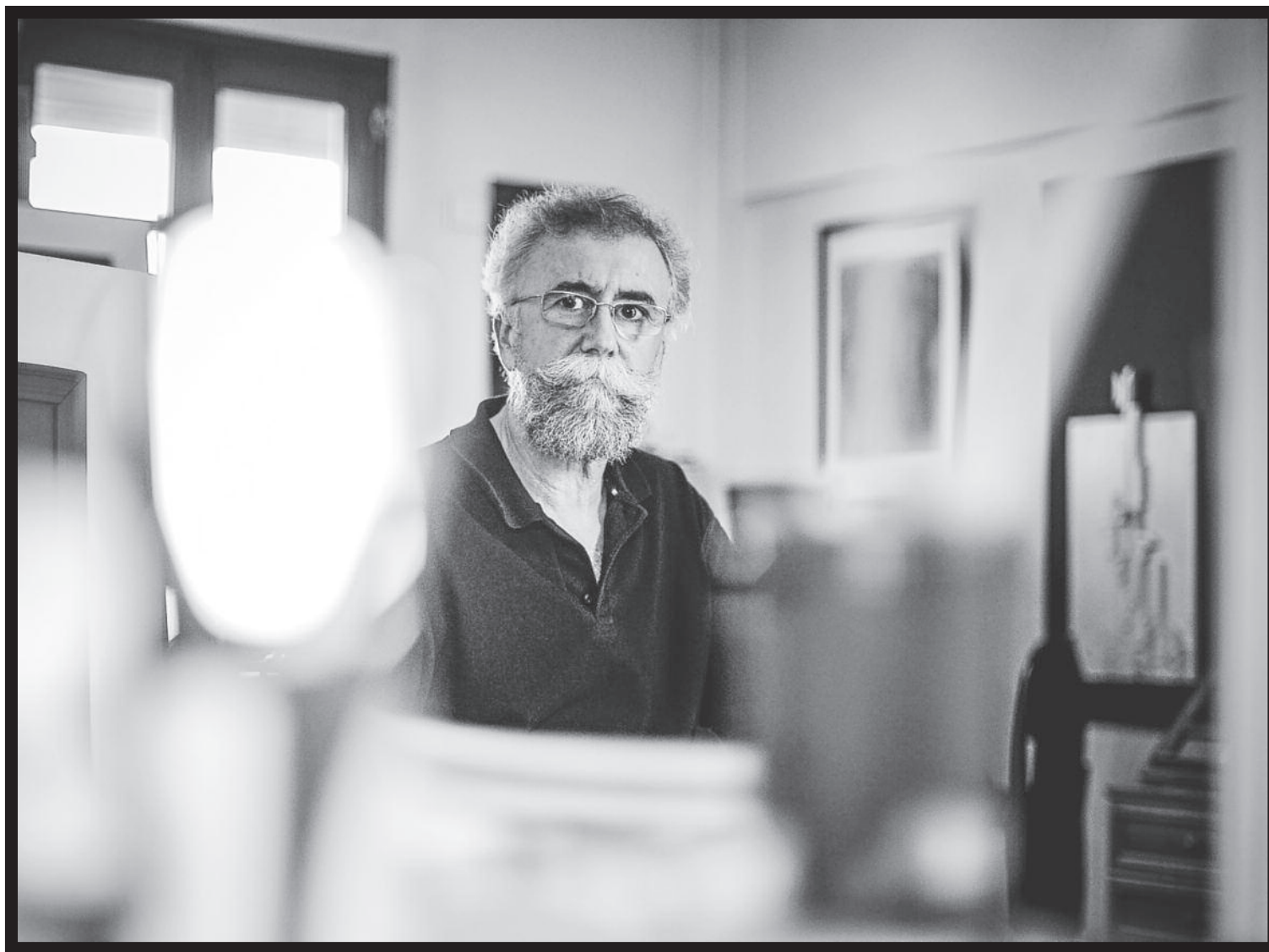
jendea?». Lehen artistak harre-
man hurbilagoa omen zuen jen-
dearekin.

UKI DAITEKEEN ARTEA

Honezkero nahikoa zapuztuta
dagoela dio, eta bera beste men-
de batekoa dela, XX.ekoa. Mende
horren benetako muga zein den
zehaztu du: Interneten agerpe-
na. Ez du batere gustukoa globa-
lizazioak artera ekarri duen alda-
keta, horregatik kokatzen du
bere burua aurreko garaian. Bir-
tualtasunaren aurrean, «arte
ukigarria» aldarrikatzen du: 1:1
eskala, artistak bere obra egoki
uste duen neurrietan eta ikusi
beharreko moduan aurkeztuta,
alegia. Internet bidezko erakus-
ketak «miaketa lizunak» begi-
tantzen zaizkio, obra mireste-
ko izan ezik, beste edozertarako ba-
lio dutenak; esate baterako, ikus-
lea engainatzeko. «Obra bat ikusi
nahi baduzu, joan bertatik berta-
ra ikustera edo, bestela, har eza-
zu haren kopia bat, baina 1:1eko
eskalan, artistak obra egiaz sortu
duen bezala».

«Huts egin» dion beste kontu
bat artearen kudeaketa publikoa
da. Gasteizko Artium jarri du
adibide. Museo horren urteurre-
na dela-eta egin berri duten era-
berritzea ondo iruditzen zaiola
dio, baina bere zalantzak ditu
horrek artistengan, bereziki Ara-
bako edo euskal artistengan, era-
ginik izango ote duen. Morron-
tza hutsa iruditzen zaio, esate
baterako, Arco Arte Garaikidea-
ren Nazioarteko Azokara eroste-
ra joatea. Museoen arduradunen
funtzioa artisten estudioak bisi-
tatzea dela dio, ez «Gortera» joa-
tea. «Lehenengo jakin beharra
daukate inguruan zer dagoen».

Bestetik, arte garaikideko mu-
seoak klonikoak dira, Iñakiren
iritziz. Artista berberen obrak
erakusten omen dituzte, «joera»
baten barruan sartzen direnak.
Eta astakeria iruditzen zaio arte-
an joeraz hitz egitea, arteak ez
bailuke moden arabera funtzio-
natu behar. «Lehen eskola zena
orain Interneten topatzen den
joera bihurtu da. Globalizazioak
endogamia estilistiko nabarme-
na ekarri du. Batzuek estilo pro-
totipo bat fabrikatzen dute, arra-
kasta bermatuko duena, eta

Ororen gainetik, egindako obrarekin pozik egotea du helburu. Jaizki FONTANEDA | ARGAZKI PRESS

beste askok horri jarraitzen diote arrakastaren bila; saltzeko, alegia». Dioenez, hainbat artistak estilo berarekin produzitzen dute munduko mutur batean eta bestean, kontzeptu berberetatik elikatuta.

Museoen kudeaketaren kritika utzi gabe, artea espektakulu, zirku-ikuskizun bihurtu dutela dio. «Museoek parke tematikoak ematen dute, dena kabitzen da, obrei begiratzeaz gainera, zuzueko ekitaldiren bat, *ad hoc* musika... ikuskizun sorta oso bat eskatzen da». Jendea erakartzeko, bisitariak izateko, denak balio omen du. «Hori da helburua, horrek du garrantzi osoa, bisitari kopuruak», eta hori museo publiko batean onartezina dela uste du. Horrela jendea erakartzea engainua dela uste du: «hona etor daitezela, amuarekin argazkia egin eta gero barrura sar daitezela, nahiz eta gero beharbada jende horrek pentsatu: 'baina nora sartu naiz?'». Halaber, uste du artea preziazteko ezagutza

batzuk beharrezkoak direla, arlo guztietan bezala. «Futbolzaleak ere gutxienez futbolaren arauen berri jakingo ez balu, aspertu egingo litzateke. Eta jendea futbolaren arauak ikasteko gai bada, seguru badela beste zerbaite-nak ikasteko ere. Eta horrekin ez naiz eskatzen ari jende guztia futbolera joan dadila, ezta jende guztia museora joan dadila ere, baina norabait zozazenean, nozioaren bat izan beharko duzu ikusiko duzunaren gainean».

ARTISTA, LIBREA

Beti inkonformista izan dela dio Iñakik, eta argi hitz egitea gus-tuko duela, honezkero irakurlea ohartuko zenez. Ez omen du inoiz lehena izateko helburua

«Gutxiago izan dugun garaian altruistagoak izan gara. Gaur ez da ia halakorik existitzen». Guztiaren truke dirua eskatzen dela dio. Berak norberaren errealizazioan sinesten du

Astakeria iruditzen zaio artean joeraz hitz egitea, arteak ez bailuke moden arabera funtzionatu behar. «Lehen eskola zena orain Interneten topatzen den joera bihurtu da»

izan. Ororen gainetik, egin duen obrarekin pozik egotea bilatzen du, «salmenten eta moden gainetik». Horregatik, tristeia iruditzen zaio artistak baldintzak onartzea. «Artistak libre izan behar baitu, eta berak jarri behar ditu baldintzak. Dirudienez,

museoen zuzendariei hori ahanzten ari zaie», dio. Museo publikoez ari da artista gasteiztarra; «jakina, arte galeria pribatuak nahi dutena egin dezake; nahi badute, Madonna eraman dezatela, niri bost

axola dit, baina museo publikoetan erabilitako diru publikoaz ari gara».

«Arte munduko kapitalismora iritsi gara», jarraitu du Iñakik,

«ekoitzi egin beharra dago, artistari bere *tempoa* utzi gabe». Ekoizpen kapitalistarenaz besteko *tempoa* omen du artistak, baina nolabait kontsumorako ekoizpena behartzen dutela, kontsumo azkarrerako, sormena hutsaren hurrengo bihurtuta, berehalako arrakastaren bila. «Arte hotzak» eta honek erabiltzen dituen teknologia berriek eskulanaren bukaera dakartela dio, penaz.

Gonzalez-Oribek maiz aldatzen du obra sail batetik bestera, agortu egiten zaizkiola uste baitu, bide berriak jorratu beharra sumatuta. Arriskatu egin beharra dagoela dio, eta horren adibide txiki gisa jartzen du 2010ean Gasteizko Arte Eskolan egin zuen erakusketa, «Siete puertas fuera de quicio» izenekoa. «Orpotik ateratako zazpi ate» izan liteke haren itzulpena, edo «beren onetik ateratako zazpi ate». Biek balio dute. Erakusketak dadaismoaren *ready made* delakoa gogorarazten zuen, baina obrak ez ziren bat-bateko bulkadaren ondorio, baizik eta alde z aurretik ondo hausnartutako «kontzeptu objektualak», Javier Hernandez Landazabal pintorearen hitzetan. Honek, erakusketa haren aurkezpenean ohartarazi zenez, Gonzalez-Oriberen obrak «bere osagarri bisual saihestezina nabarmenduta, lengoaiarantz kulunkatuz doa». Zazpi ate haietako batek, egurrezko ate arruntak, aldabaren gainean Jesusen bihotz bat zuen, eta izenburua, «Atea».

Inkonformista da Iñaki, baina izaera hori ez du umorearekin eta ironiarekin bateraezina. Bere obran nabari da, baina baita berarekiko tratuan ere.

Bere proiektuen artean, aurreikusita dauka poesia bisualeko erakusketa bat Gasteizen, Brennan Duarte artista komisario izango duena eta gauzak ondo bidean datorren urtean ikusgai egongo dena.

Iñaki Gonzalez-Oribe, XX. mendeko artista. Konformagaitza, baina umore onekoa eta hiztun atsegin eta oparoa. •

Xabier Izaga Gonzalez